Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
Департамент цивільного захисту Харківської обласної військової адміністрації
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary
University of Žilina, Slovakia
Кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності

М А Т Е Р І А Л И

VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»

11-12 листопада 2026 року

м. Харків

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
Департамент цивільного захисту Харківської обласної військової адміністрації
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary
University of Žilina, Slovakia
Кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»

11-12 листопада 2026 року

м. Харків

The Ministry of Education and Science of Ukraine
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
Department of Civil Protection of Kharkiv Regional Military Administration
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary
University of Žilina, Slovakia
Occupational and Life Safety Department

TOPICAL ISSUES OF OCCUPATIONAL SAFETY IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

Materials

of the VII International Scientific and Practical Internet Conference

11 to 12 November 2026

Kharkiv, Ukraine

УДК 331.45:[330.3-026.16+339.92(4-6ЄС+477)](06)
А43

А43 **Актуальні** питання безпеки праці у контексті сталого розвитку та європейської інтеграції України = Topical Issues of Occupational Safety in the Context of Sustainable Development and European Integration of Ukraine : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 11–12 листоп. 2026 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Департамент цивіл. захисту Харків. обл. військ. адмін., Hungarian University of Agriculture and Life Sciences (Hungary), University of Žilina (Slovakia). – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2026. – 484 с.

УДК 331.45:[330.3-026.16+339.92(4-6ЄС+477)](06)

До збірнику включено тези доповідей, присвячені аналізу сучасних викликів та загроз в охороні праці, зокрема у контексті європейської інтеграції України; шляхів забезпечення безпеки у сфері природної, техногенної та соціальної безпеки населення й територій в умовах повсякденної діяльності та у разі виникнення надзвичайних подій та ситуацій; обговоренню пріоритетних напрямів розв’язання проблемних питань у галузі безпеки.

Матеріали конференції друкуються у авторській редакції, мовою оригіналу. Відповідальність за фактичні помилки, достовірність і точність інформації, автентичність цитат, плагіат, правильність фактів та посилань несуть автори.

© ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2026 р.
© Колектив авторів, 2026 р.

Малишева В.В.
Соціальна звітність підприємств як інструмент оцінювання відповідальності роботодавця у сфері праці 74
Мартинюк Ю.О., Шароватова О.П.
Адаптація робочих місць для працівників з інвалідністю: європейські підходи та українські перспективи 78
Нікітченко О.Ю., Звездаєв В.А.
Відповідальність роботодавця за забезпечення безпечних умов праці: правові механізми та проблеми реалізації 80
Тарара О.Я., Туровська Г.І.
Забезпечення безпеки робочого місця – питання правового рівня 83

СЕКЦІЯ 3
ПРОФЕСІЙНА БЕЗПЕКА ТА ГІГІЄНА ПРАЦІ

Абракітов В.Е.
Охорона праці на підприємстві сільського господарства під час розширення оброблюваних площ шляхом спилювання дерев і корчування 87
Атаманкіна О.В., Бригада О.В.
Перфекціонізм як психологічний чинник ризику професійного вигорання працівників 89
Баженова А.В., Завада Д.І., Борискіна Ю.О., Рогозін А.С.
Теоретичні засади нелінійного моделювання професійних ризиків на основі нейроподібних функцій активації 92
Баженова А.В., Барбашин В.В.
Дослідження стану охорони праці на ТОВ «Дніпровський завод будівельних матеріалів» та розробка заходів щодо підвищення рівня безпеки 95
Барбашин І.В., Барбашин В.В.
Дослідження чинників небезпек робочого місця майстра бригади з ремонту рухомого складу депо КП «Харківський метрополітен» 98
Барвінок М.С., Іщенко І.І.
Забезпечення професійної безпеки та охорони праці в умовах воєнного стану 100
Бобровник В.В.
Електробезпека під час проєктування та експлуатації радіоелектронних пристроїв 103
Бондарєва Д.С., Іващенко М.Ю.
Оцінка ризиків отруєння пестицидами 105

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI, зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text

2. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-XII, зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text

3. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text

4. Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 06.11.2021 № 1882-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text

УДК 351.86

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Барвінок М.С., студент, 4 курсу, гр. ОПс - 23
Іщенко І.І., викладач кафедри пожежної і техногенної безпеки об'єктів та технологій, e-mail: ishchenko_ivan@nuczu.edu.ua
Національний університет цивільного захисту України

Повномасштабна збройна агресія проти України докорінно змінила безпековий ландшафт виробничого середовища та сфери цивільного захисту (ЦЗ). Традиційні підходи до підтримання належних умов праці, гігієни та безпеки виробничих процесів виявилися недостатніми в умовах постійної загрози ракетно-бомбових ударів, руйнування критичної інфраструктури та систематичних відключень електроенергії.

Забезпечення безпеки працівників сьогодні виходить далеко за межі класичного запобігання технічному травматизму. Виникає нагальна потреба в адаптації нормативно-правової бази, перегляді методологій аналізу ризиків та впровадженні комплексного моніторингу психофізіологічного стану персоналу.

Актуальність забезпечення безпеки зумовлена необхідністю докорінного перегляду класичних концепцій охорони та гігієни праці в умовах воєнного стану.

По-перше, збройна агресія створила безпрецедентні комплексні загрози — від безпосередніх ризиків ураження критичної інфраструктури до потреби функціонування підприємств в умовах енергетичної нестабільності, що призводить до зростання аварійності через експлуатацію альтернативних джерел живлення. По-друге, суттєво зросло навантаження на особовий склад підрозділів ДСНС та працівників підприємств, де психосоціальні чинники, тривалий стрес і виснаження стають вирішальними факторами виробничого травматизму. Це вимагає негайної адаптації нормативно-правової бази, оновлення методології оцінки ризиків та впровадження нових механізмів психофізіологічної підтримки в рамках системи управління охороною праці (СУОП).

Звісно, що правове поле у сфері охорони праці та цивільного захисту під час війни зазнало суттєвих трансформацій. Ключовим вектором змін є адаптація єдиної державної системи цивільного захисту до дій в особливий період відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану»; ст. 126 Кодексу цивільного захисту України (КЦЗУ), що визначає особливості функціонування системи ЦЗ під час збройної агресії; Закону України «Про охорону праці» та постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2022 № 357 щодо дерегуляції та спрощення деяких дозвільних процедур у сфері охорони праці на період воєнного стану.

Трансформація нормативної бази спрямована на забезпечення гнучкості прийняття рішень суб’єктами господарювання при одночасному збереженні базових гарантій прав працівників на безпечні умови праці.

Через винятковий і малоймовірний характер масштабних катастроф та комбінованих руйнувань, аналіз ризиків у сфері ЦЗ та охорони праці під час війни не може спиратися виключно на статистичний досвід минулих періодів.

Ключовою ланкою в системі охорони праці є особовий склад органів і підрозділів ДСНС України, чия службова діяльність перебігає в умовах перманентного та екстремального ризику (згідно зі ст. 115–118 КЦЗУ). Відповідно, оцінювання професійних ризиків рятувальників та фахівців цивільного захисту потребує багатофакторного підходу, що передбачає:

- зовнішні небезпечні та шкідливі чинники: термобаричний вплив, токсичні продукти горіння, повторні обстріли під час проведення аварійно-рятувальних робіт, загроза мінно-вибухових травм;

- внутрішні психофізіологічні чинники: тривале перебування у стані гострого стресу, фізичне виснаження, порушення режимів праці та відпочинку, загроза розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР).

Врахування психоемоційного навантаження стає критичним критерієм під час визначення придатності до виконання завдань за призначенням та розробки програм психологічної реабілітації.

Насправді трансформація професійних ризиків за умов енергетичної нестабільності відбувається за рахунок застосування альтернативних та аварійних джерел живлення (дизельні та бензинові генератори, промислові накопичувачі енергії, сонячні електростанції) на підприємствах сформувало новий спектр професійних небезпек:

- токсикологічні чинники - загроза отруєння оксидом вуглецю (CO) внаслідок порушення правил розміщення силових установок або неналежної експлуатації систем вентиляції;

- пожежно-вибухові ризики - невиконання вимог безпеки під час транспортування, зберігання та заправки пально-мастильними матеріалами;

- електротравматизм - небезпека ураження електричним струмом через відсутність заземлювальних пристроїв або порушення регламенту перемикання між основними та резервними мережами.

В умовах тривалого воєнного стану психосоціальні чинники стали співмірними за рівнем небезпеки з механічними чи хімічними факторами. Хронічний стрес, депривація сну через нічні повітряні тривоги та загальна нестабільність знижують концентрацію уваги працівників, що безпосередньо призводить до зростання кількості помилок та виробничого травматизму.

Отже, трансформація системи охорони праці в умовах воєнного стану вимагає поєднання суворого дотримання вимог Кодексу цивільного захисту України та гнучкості в управлінні виробничими ризиками. Для оцінки малоймовірних, але катастрофічних за наслідками подій необхідно активніше впроваджувати методи математичного та сценарійного моделювання. Оцінка ризиків для особового складу ДСНС та працівників підприємств має бути комплексною і включати не лише фізичні загрози, а й психофізіологічне виснаження. Суб'єктам господарювання рекомендовано актуалізувати Інструкції з охорони праці під умови роботи з аварійними джерелами живлення та впровадити постійний моніторинг психосоціального стану персоналу.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (зі змінами та доповненнями).
2. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-XII.
3. Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022.
4. Рекомендації МОП щодо управління психосоціальними ризиками на робочому місці в умовах кризових ситуацій.

УДК 621.396:614.825

ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА ПІД ЧАС ПРОЄКТУВАННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ РАДІОЕЛЕКТРОННИХ ПРИСТРОЇВ

Бобровник В.В., здобувач вищої освіти, радіотехнічний факультет
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ

Радіоелектронні пристрої використовують мережеві джерела живлення, перетворювачі, акумулятори й конденсатори, які можуть становити небезпеку під час монтажу, налагодження та обслуговування. Небезпека часто залишається непомітною до моменту контакту.

Мета роботи - визначити типові умови електротравм і заходи зниження ризику на основі аналізу публікацій, нормативних документів та сценаріїв небезпечного контакту.

За IEC 60479-1:2018 наслідки дії струму залежать від його величини, тривалості та шляху проходження через тіло [1]. На небезпеку також впливають вологість шкіри, площа контакту, напруга й частота. Тому оцінювання лише за напругою недостатнє. Особливо небезпечним є проходження струму через грудну клітку [2, 3].

Джерелами небезпеки є відкриті контакти, клеми живлення, друковані плати з небезпечним потенціалом, силові перетворювачі та накопичувальні елементи. Прямий контакт відбувається при дотику до частини під напругою, непрямий — коли через